

«Трэба, каб са слоў і дзеянняў ча-
лавека было відаць, які ён», — гаварыў
М. Горкі ў сваёй гутарцы з пісьменні-
кам А. Дзямідавым. Гэтым самым ён
падкрэсліваў, які важна літаратару
умець раскрыць характэрнае ў ко-
жнай сваёй персанажы. Майстэрства
пісьменніка ў тым, каб з усяго бага-
цтва слоў напісанага мовы выбраць
самае тыповае для выяўлення харак-
тэра, каб гэты адбор падпарадкаваць
зместу, задуме.

У сапраўдным мастацкім творы
нова персанаж — гэта не натуралі-
стычны запіс пачутага з вуснаў пра-
тыпта, а творча перасцэнаваная, ты-
пізаваная, абгульчэная і разам з
тым індывідуалізаваная ў адпавед-
насці з пэўным характарам мовы.
Так, прыклад, рабіў Якуб Колас.

Варта параўнаць запіскі ў 1932
году расказаў В. Талаша «Літ»
№ 64, 1934 г.) з адлюстраваннем во-
браза дзеда Талаша ў апавесці «Дры-
на», каб пераканацца ў вялікай пра-
цы пісьменніка над словам.

Пра факт грабавы падпарадкаваць
бязбройных сялян В. Талаш расказаў
так:

«Калі прыйшлі палкі, дык яны па-
чалі патагоўны грабёж сялян. У мяне
яны прыехалі забіраць сена. Сена
было за рэчку, куды яны прыйшлі
12 хмураў і з вёскі Бельнішчэ. Яны
наклілі з майго стага 12 вазоў. Я ім
кажу: «Паночкі, мне ж не будзе чым
худоба карміць». А старыя мне ад-
казвае: «Некага будзе карміць, як
худоба забірае». Пасля гэтых ла-
ганых слоў я так раззавалася, што сх-
піў тапор, падаб да яго і хацеў се-
кануць, але сын заду застрымаў».

Я. Колас у адпаведнасці з задумай
паказвае, як стары жыхар глухага
Палесся «...з чалавека непісьменнага,
адстагла фармаваўся ў сваядому ста-
раніку Савецкай улады і ў ак-
тыўнага барацьбы за сваю, па-свой-
му асабістае, тое, што было пачута
з вуснаў прататыпа».

Па-першае, ён ідзе першым
словом Талаша звернуў да гра-
бежнікаў, большую катэгорыю чала-
векаў, якіх пачаў называць «Паночкі»
мне ж не будзе чым худоба карміць»
гучыць толькі просьба, нават крыху
бездэяна. Для вообраза дзеда Талаша,
які тыпа, у якім абавязковыя ры-
сы барацьбы за свае правы, та-
кая інтанацыя недарэчная, і пісьмен-
нік робіць гэтую просьбу больш за-
важ. З апаздзальнай фразы пера-
тэрмаваў у запітаны:

«Паночкі, што ж вы робіце? —
палажыла загаварыць дзед Талаш,
нашто забіраеце сена?», апошняе се-
на».

Пасінае сям'яўдзяцель: «мне ж не
будзе чым худоба карміць» пера-
тэрмаваў у пісьменніка ў пытанне-да-
жор: «Чым жа я худоба карміць-
му?».

Паказваючы, як польскі жаўнер па-
сёл старога «до д'юла», «а другі,
што сядзеў у стаго, суседзі кінулі
на дзеда жмак сена і так спрыта-
лі, што сусіну на патыліцу дзедава шпа-
ка...», пісьменнік не адрознае да выхад
пачуццям свайго героя. Ён падкрэ-
сцівае ірытэсці старога чалавека, у
яго яшчэ кволацца надзея абудзіць
сумленне грабежнікаў.

«Дзед Талаш можа зніс гэту аб-
разу і крыўду. Больш таго, ён схпіў
рукамі за шыяць жаўнера, што па-
даваў сена, і стаў перад ім на кале-
ні».

— Паночкі! Не бярыце апошняга
сена! У людзей ёсць у заласе, а гэта
мой апошні стагок...».

Яшчэ раз звернуў увагу на тое,
што гэта апошняе. І далей ужо гу-
чыць распачаць крык дзяду чала-
века, які пратэстуе супраць несправяд-
лівасці.

Варта быць жаўнеру штурхану
старога ў грудзі, які
«Са спрытам маладога дзеда
ухваціў за каленку дзед Талаш. Во-
чы яго звыкліся страшнаму злос-
цю».

— Сабакі! — грамніў ён голасам,
поўным нявысілі і помсты.

«Спекра, як маладзіца, узлілася ў дзе-
давых руках...».

Трэба звярнуць увагу і на адбор
лексікі з жывога разказа. «Стог пе-
ратэрмаваў у стагок», аўтар паві-
дае характэрнае для пэўнага па-
роў слова «худоба» замест агульна-
народнага «кашка» і адназначна дзе-
слоннай формай «карміць-му», харак-
тэрнай для поўнага Беларуса, мена-
віта дзеда — Палесца.

Так удумлівай працай над мовай
персанажа мастак надае ёй рысы
тыповаасці для задуманага характэра.
Кожны пісьменнік ідзе сваімі шлях-
мі пры стварэнні моўнай характэ-
рыстыкі персанажа, кіруючыся пры гэ-
тым сваім спецыфічным і творчым
задумам. Моўная характэрыстыка
сваёасабіста ў розных па-
роўх нават аднаго і таго ж пісьменніка. На-
ле могуць уплываць і асабіствасці
паўнага жанра.

Мова персанажа павіна даваць
выразае ўжывенне аб яго характэра,
псіхалогіі, узроўні развіцця. А па-
колькі сюжэт складвае асноўнай фор-
май раскрыцця тых жмен, якія ад-
бываюцца з людзьмі ў жыцці, ды ук-
ваганне тое ці іншае характэралі-
стычнае сродак забэды сюжэтных маты-
яваў.

Часта мастак характэрызуе пер-
санаж праз яго самахарактэры-
стыку. Такі прыём карыставае неадразоў
Якуб Колас у трылогіі «На ро-
стай».

Лабановіч, спрачаючыся са сваім
сёбрам настайным Турсевічам аб
прызначэнні людзей на зямлі, раскры-
вае сёбе як чалавека, які «моцна
зросся з зямлёй і жыццём» і імкне-
ца да жывой грамадскай дзейнасці. У

гэтай спрэчцы адбываецца сама-
крытыка Лабановіча як арганізатара
жывой інтэлігенцыі на барацьбу за
лепшую долю працоўнага люду. Ён
прапануе Турсевічу ў час канікула па-
хадзіць па Беларусі, каб раскату-
раць «соннае балота нашага настай-
ніцтва».

Самараскрытыка персанажа можа
набываць і форму унутранага ма-
налога, які гэта, напрыклад, у Кузьмы
Чорнага ў «Трыцін калядні».

Перад сынам Скуратавіча, які зня-
вечу душы Міхала, «ён не мог бы
зайсці стройны і моцны слоў». З
гэта душы от што прасілася ў свет:
«Твой бацька і ты, мучачы мяне,
убіваў мяне ў талашу, што чалавек на
свеце ад ясу да ясу будзе раз-
горла дарожу і кожны павінен быць
гэты сам раз-горла дарожу, каб
даражніца. Выварочваючы маю дзі-
цячую душу, вы ўпэўнівалі мяне, што
нявінныя дзеці, змучаныя і сіратлі-
выя, як пекальныя птушкі, будуць
бэдзіцца па пакутных дарогах і з
грымкамі на сваіх нявінных тварох
пыць усю прагорласць свету. Вы гані-
лі мяне маленствам і пакутамі
маё абавязанага вамым жа ўста-
наўленнем бацькі? Цераз вас бачу і
лаў дзіця сёння і голым на гэтых жа
дарогах! Цераз вас я смейся з вялі-
кага подзвігу маладога дзіцяці Ірыні,
асоба якой цяпер для мяне ў ары-
стэлі Цераз вас я сам сёбе бачу раз-
завара на дзве часткі! Адзін я цяпер,
другі раней. І паміж гэтых двух ста-
ць постаць вашага пастуха, які
дрэжыць пад вашым голасам і якога
вы калечылі!».

А ці не той жа мена найбольш поў-
най абмалеўкі характэраў служыць
узваражыў персанажаў, які характэра
аднаго героя мы пачынаем
разумець найбольш чынам толькі ў
узвязі з іншымі характэрамі твора.

Як жа ствараецца моўная характэ-
рыстыка персанажа? У адным выпад-
ку праз скарыстэнне пэўнай лексікі.
Гэта будзе ці асабіста характэры-
стыка персанажа, або пачынае ўста-
наўляцца праз тое, каб прымаць
даражніца і прымаць і адбывае
маю і г. д. Есць у Паліна Пестрака
не-вялікае апавяданне «Таміныя калі-
дзі», героем якога з'яўляецца дзе-
да Праксод, што жыў бабылім
І. Гаварыў лісьва-ласкавай мовай. «Ён
ніколі, напрыклад, не скажа «буль-
ба», а заўсёды — бульбачка, на хлеб
кажу хлебок, на хату — хатка, на
нагу — ножка, на рыбу — рыбка і г. д.
А калі да яго на падарок забяжыць
чы-небудзь дзіця, ён разазвернеца да
яго:

— Вытры ноські, а то ў цябе сма-
качкі выліся...».

Асабіста лісьвіны ён жанчынам,
дачы ім даваць пра тое, калі яго
свёта павіна быць. Хоць сам не-
пінны, але «па-свойму», ён паві-
нае ўмець адукаваць дзень кожнага
рэлігійнага свята і пераканаць жан-
чыну, каб тыя не выходзілі на работу.
Трапіна моўная характэрыстыка,
і перадае ім тым чалавека, які робіць
грамадства шкоду: сам не ідзе ў ка-
лас на работу і несвакоімым жанчын
падубчовае на тое ж. І зроблена
гэта ўмелай рукой мастака, які здо-
леў экспрэсіўнае адлюстраванне слоў,
экспрэсіўнае ірытэсці скарыстэсці
актэрыі характэралістычнага сродка.

Сапраўдны мастак не закінае чы-
тацельнага кіраваннем мовай
тыпых людзей, якія з'явіліся прататы-
памі персанажаў. Яго цікавіць адна-
часова і персанаж гаворачы, і што ён
гаворыць.

Вельмі важна перадаць унутраны
стан таго, хто гаворыць, наладзі
разнае характэра псіхалогічнай на-
пуюнасці. Да гэтага перш за ўсё скіро-
вае пісьменнік свае намаганні. Мена
паказвае свае аўтарскія адносіны да
зместу размовы, выявіць адносіны па-
між персанажамі і служыць тым
сродкі мовай, што надаюць ёй экспрэ-
сіўны характэра. Найбольш жа экспрэ-
сіўнай, выразнай, як правіла, бывае
простанародная мова, і калі пісьмен-
нік карыстаецца ёй умела, яна дае
вялікі пэўна.

Янка Брыль у апавяданні «Прэ-
паўнікі і зладзеі» стварае вообраз пра-
віцкіх краўцаў Ляпіна, якога
назваць перадаць да свайх рук ба-
тысты. Праз дзіда, што адбываецца
паміж Ляпіна і сёбрам яго мален-
ства Алесем, аўтар здолеў тонка рас-
крыць самыя патэматычныя рухі душы
гэтага сумленнага чалавека, якога
ужо «шосты год цягне туды да пры-
гожых песьняў і мілых слоў аб пралі-
ты Ісусам крыж».

Прыслушавецца да гаворкі і адроз-
нае адукаваць і стан, і настрой людзей,
які гутарыць звычайным чынам за
сяняднем.

«Не, дзякуй, устаў дзядзька
Алесь, — Грэх...», — сказаў ён, вымаючы
кашпук з махоркі. — Грэх, як той ка-
заў, у мех ды кім па баку. А яны
запарулі павесіць і не трах. Гэта
брат адна краўца, папы з багатыні.
А ты, наш брат, бядак...», — хоць зло-
кі. І ты воль дзе і нощ сохнеш з
Іголкай, і ў хаце палена дроў няма.
Ён, братка, хто, як той казаў, у лесе
не крадзе — той у хаце не гаспадар
Прыказка з праведку. Сам нахрыў,
аблажыўся, а ты, як той казаў, голы,
дык будзь яшчэ і святны.

— Яно гэтак. Адашчака, — ажы-
вілі Ляпіна. — Пляч з палавінай
злотай адна метра дроў, тры злоты
хуманка і елаш вунь на той свет,
у пачуццях і елаш туды, калі дзе
за вазок. А надоежа яго хопіць
хлеб, а дзядзька, абуша? А тут табе,
праўда, лед пад бокам, ды не можна.
І сам не там, і нікому не дам. Не, са-
м то, яны тамаюць, толькі ты на яго
паглядаў, як той цюцка... А па-
глядаў зноў, па Івангеллю... напісана ж
такі...».

Чалавек, які жыве з працоўнага ма-
жэла, выказвае свае адносіны да тых,
што «заганулі паўсёту», да багале-
ты, якія «самі то жны тамаюць», то-
лькі ты на яго паглядаў, як той цюц-
ка...» Але чалавек гэтага пры-
роўнае ў свае рукі найміты багале-
ты — багалецкі, каб прыдушыць яго не-
пакорнасць, застрымаць, збавіць з тры-
пу і ён, хоць і бачыць сваіх пачына
несправядлівасць, ды сумняваецца ў
гэтым, бо «па Івангеллю... напісана ж
такі...».

Кожнае слова ўжыта з адной мэтай
— выявіць сутнасць чалавека. І як усё
тут да меса — характэрыстыка для пра-
тыпта, дыялектнае «метра дроў», і
фанетычна перададзенае «Івангел-
лю».

Такія шырыя прастата і даклад-
насць слова сведчаць аб тым, што
пісьменнік адукаваўся, прыметна
бачыць тое, што азначае ўсё, што
напісана, што ён бачыць асоба-
ва, якую адлюстравана, навуль, і
імкнеца да гэтага, каб і чытач так не
бачыў. Вядзенне пісьменнікам жыцця
народа і нараджае такую непасрэ-
дчасую, прастату мовы.

Аднак жа гэтая прастата нічога
агульнага не мае з запісам мовы «з
натур», У моўнай характэрыстыцы
персанажа вельмі лёгка можна пера-
ступіць тую мяжу, за якой пачынаеца
адыход ад літаратурнай нормы і
на змену ёй выступае дыялектнае
стылі. За вонкавай эфектнасцю,
створанай добрым веданнем мовы
свай мясцовасці і нуміненнем рабіць
пільны адбор самых каштоўных зда-
быткаў, у такіх выпадках тоіцца на-
умныя гуравасці, акая зацімнен-
не і адыдзіць уесь час увагу чы-
тача да галоўнага — зместу, у якім
меліцца багатае думак і пачуццёў
людскіх.

Імкненне да знешняй афектаткі мо-
вы прыкметна ў некаторай меры
у першай апавесці Алесь Бахно «Вера-
ска», дзе і мова аўтара, і мова пер-
санажаў накта перамяняе мясцовым
словам і пачуццём. Пра індывіду-
альнасць мовы свайго героя пісьменнік
ідзе самым лёгкім шляхам, забяспечы-
ваючы той ці іншы персанаж умале-
ным слоўцам, перасякаючы мову
прыказкамі. І калі слова «гэтаго» арга-
нічна з'яўляецца з характарам кулака
Антана Булыгі, які імкнеца хоць
гэтым адным польскім словам дагавіць
сваім гаспадарам, што збавіў яго
асадікам, дык у вуснах дзеда Яхвас-
ка слова «голубе» выглядае залішне
ардынарным, агульным для ўсіх лі-
таратурных дзядоў. А Яхваска жа —
адыдзіць дзед, які добра разабраўца
ў палітыцы, жыццём адукаваны чы-
лек і для яго характэрыстыкі трэба
было знайсці нешта адметнае, свежае,
а не традыцыйнае.

Фанетычныя слова можа быць
ужыта як характэрыстычны сродка,
але і тут трэба ведаць меру, бо вель-
мі лёгка пераступіць тую мяжу, за
якой мастацтва становіцца звычай-
ным фатаграфаваннем. Ужываючы
усё гэтыя «кашгоры», «радіва»,
«ціатра», вельмі ж лёгка спавіць да
шэблоннай характэрыстыкі людзей
пачылога веку, якім цяжка прывы-
каць да новага. Захалленне такім
прыклад ператэрмаваўца ў фанеты-
чны крыжы. Яно залішне часта су-
страйцаецца ў творах І. Пятровіча.
Калі гэта было да меса ў 20—30-
гады, бо культура толькі пачынала
свай поход у самыя глухія куткі Бе-
ларусі, дык цяпер яго супярэчнасць
жыццёвай прайдзе. Наадварот, у
якасці характэралістычнага сродку ўсё
больш выступае ўжыванне персана-
жам агульна-палітычнай і кніжнай
лексікі.

Прымаў моўнай характэрыстыкі
вообраз наша літаратура налічвае
мноства, і тут не ставілася за мэту
спініцца на кожным з іх. Але нежна
адукаваць, напрыклад, такіх вельмі
праймых, які фанетычна перадача ў
нове персанажаў рускіх, польскіх,
нямецкіх слоў, а таксама выяваў без
перакладу.

У апавяданні Я. Брыля «Маш»
вельмі трапіна паказана паяненне
русскіх ваеннапалонных: «Маш? Ты
нам хлебчышка дай, родная... Ты
не бойся: мы сразу же уйдём... Из
лагеря бежим...» Зусім натуральна
гучыць спегалівы адказ матулі, акая
адукава ў гэтай просьбе не толькі
благі, родныя ёй рускія словы, але
і шырую інтанацыю. Ніхкага сумне-
ня, што гэта былі свае, якіх можна
сустраць толькі так:

— Заходзіце, хлопчыкі! Я вам
хочу малака. Хоць смату прагнаць.
Ляліну не бачыце? — Маш? Ты
уключыце ў тэатру твора так
зваліх «спецыяльных» стэлы, ды-
лектна і жаргонна ў большасці
выпадак мае мэтай чытацка знешнюю
характэрыстыку вообраза, хоць у нека-
тэра ступені паглыбляе і ўнутраны
змест яго. Галоўнае, аднак, што да-
сягала гэтым, — падкрэсліванне
прыналежнасці персанажа да пэўнай
сацыяльнай групы, прафесіі, нацыя-
нальнасці, акрэсленне мясцовасці, а-
дыдзіць дзед, які добра разабраўца
ў палітыцы, жыццём адукаваны чы-
лек і для яго характэрыстыкі трэба
было знайсці нешта адметнае, свежае,
а не традыцыйнае.

У пачатку сакавіка Іван Пятровіч
Пчолюн, стары сябра Каблукі, адзначыў дзень нара-
джэння. Была субота, цёплы сонечны дзень. За
святковым сталом сабраліся госці. І калі ўрачы-
сты тосты, нарэшце, змяніліся ажыўленай
розгаласай гамонкай, нехта з мужчын сказаў, што
лёд на азёрах растаў, вярхоўка прайшла і што
было б зусім не кепска арганізаваць...

— Ну-у, ясна! — зморшчыў нос Сяргей
Сяргеевіч і паспешна прыкрыў локцём. — Зараз
пачнуць крумкамі хваліцца, а там!

Іван Пятровіч зігнуў на Каблукі, потым на
свай сяброў-рыбакоў і, загадкава падміргнуўшы
ім, раптам закрычаў:

— А табе што? Нічога не разумееш у гэтай
справе!

Няўжо такая справа хітрая? — прыжмурыўся
Каблукі.

— Хітрая не хітрая, толькі табе і за сто год
дохлапа шчупака не злавіць. Рыбу лавіць — не гу-
зікі на складзе лічць, ты талент мець трэба.

Людзька ф зубах Сяргея Сяргеевіча зазвучылі
і абвісла. З яе, прама ў талерку, дае лаях не-
ладзены кавалек фаршыраванага шчупака, на-
сыпаўся попл.

— Што што ты с-сказаў? — амаль шпатам пера-
пытаў Сяргей Сяргеевіч.

— Тое, што ты чуў! Рыбу лавіць — умець трэ-
ба.

— Ваня! Сяргей Сяргеевіч! — спалохана
войкала жонка Івана Пятровіча. — Ды што гэта? Бог
з валамі Сулашчэскай! Сяража! Ну, няхай мой у
гаражы вяду кудысьці, а ты?

— Не-не! — грамніў Сяргей Сяргеевіч, і твар
яго наліваўся чырванінаю. — Ты чула, Маруся, што ён
сказаў? Гузікікі Таленті! — Сяргей Сяргеевіч вы-
піў з зубоў локцём і, махнуўшы ёю ў пазеры,
абавіў: «Ну, паглядзімі! Заўтра ж едзем на во-
зера».

— За шчупака — сто рублёў! — падхапіўся і Іван
Пятровіч.

— Ходзь дзвесці!

— Хлопцы! Разбівайце рукі!

Сяргей Сяргеевіч так размышоўся, што ўжо
больш не мог усецэць за сталом і паймаў у
спартыўны магазін. Купіў шнур, вуду, набор
блешку і трайнікоў. Нават пешню прыбавіў.

Сяргей Сяргеевіч так размышоўся, што ўжо
больш не мог усецэць за сталом і паймаў у
спартыўны магазін. Купіў шнур, вуду, набор
блешку і трайнікоў. Нават пешню прыбавіў.

Сяргей Сяргеевіч так размышоўся, што ўжо
больш не мог усецэць за сталом і паймаў у
спартыўны магазін. Купіў шнур, вуду, набор
блешку і трайнікоў. Нават пешню прыбавіў.

Сяргей Сяргеевіч так размышоўся, што ўжо
больш не мог усецэць за сталом і паймаў у
спартыўны магазін. Купіў шнур, вуду, набор
блешку і трайнікоў. Нават пешню прыбавіў.

Сяргей Сяргеевіч так размышоўся, што ўжо
больш не мог усецэць за сталом і паймаў у
спартыўны магазін. Купіў шнур, вуду, набор
блешку і трайнікоў. Нават пешню прыбавіў.

Сяргей Сяргеевіч так размышоўся, што ўжо
больш не мог усецэць за сталом і паймаў у
спартыўны магазін. Купіў шнур, вуду, набор
блешку і трайнікоў. Нават пешню прыбавіў.

Сяргей Сяргеевіч так размышоўся, што ўжо
больш не мог усецэць за сталом і паймаў у
спартыўны магазін. Купіў шнур, вуду, набор
блешку і трайнікоў. Нават пешню прыбавіў.

Сяргей Сяргеевіч так размышоўся, што ўжо
больш не мог усецэць за сталом і паймаў у
спартыўны магазін. Купіў шнур, вуду, набор
блешку і трайнікоў. Нават пешню прыбавіў.

Сяргей Сяргеевіч так размышоўся, што ўжо
больш не мог усецэць за сталом і паймаў у
спартыўны магазін. Купіў шнур, вуду, набор
блешку і трайнікоў. Нават пешню прыбавіў.

Сяргей Сяргеевіч так размышоўся, што ўжо
больш не мог усецэць за сталом і паймаў у
спартыўны магазін. Купіў шнур, вуду, набор
блешку і трайнікоў. Нават пешню прыбавіў.

Сяргей Сяргеевіч так размышоўся, што ўжо
больш не мог усецэць за сталом і паймаў у
спартыўны магазін. Купіў шнур, вуду, набор
блешку і трайнікоў. Нават пешню прыбавіў.

Сяргей Сяргеевіч так размышоўся, што ўжо
больш не мог усецэць за сталом і паймаў у
спартыўны магазін. Купіў шнур, вуду, набор
блешку і трайнікоў. Нават пешню прыбавіў.

Сяргей Сяргеевіч так размышоўся, што ўжо
больш не мог усецэць за сталом і паймаў у
спартыўны магазін. Купіў шнур, вуду, набор
блешку і трайнікоў. Нават пешню прыбавіў.

Сяргей Сяргеевіч так размышоўся, што ўжо
больш не мог усецэць за сталом і паймаў у
спартыўны магазін. Купіў шнур, вуду, набор
блешку і трайнікоў. Нават пешню прыбавіў.

Сяргей Сяргеевіч так размышоўся, што ўжо
больш не мог усецэць за сталом і паймаў у
спартыўны магазін. Купіў шнур, вуду, набор
блешку і трайнікоў. Нават пешню прыбавіў.

Сяргей Сяргеевіч так размышоўся, што ўжо
больш не мог усецэць за сталом і паймаў у
спартыўны магазін. Купіў шнур, вуду, набор
блешку і трайнікоў. Нават пешню прыбавіў.

Сяргей Сяргеевіч так размышоўся, што ўжо
больш не мог усецэць за сталом і паймаў у
спартыўны магазін. Купіў шнур, вуду, набор
блешку і трайнікоў. Нават пешню прыбавіў.

«Дзе шра-
блкітныя машыны
ічаш па маскоў-
скіх вуліцах. У
шырокай, пры-
емістай «Марлі» — журналіст Ляон
Гарас і фотакарэспандэнт Гры-
гуар Лефёвр; у маленкай, юрэй
«Шатлен» — механік Фернан Шьєры.
Гэта — французскія турысты, якія
ушэрышны прыхалі ў Савецкі Саюз.
Запыленыя машыны спыніліся ля
гасцініцы «Украіна».

Так пачынаецца новая кінакаме-
дзя «Ляон Гарас шукае сябра». Яна
створана Маскоўскай кінастудыі
імя М. Горькага сумесна з парызскай
фірмай «Прасінекс».

Пастаноўшчык фільма французскі
рэжысёр Марсель Паліера та сфар-
муляваў асноўную мэту сваёй новай
работы: «Я хацеў паказаць Савецкі
Саюз, убачаны значна французам».

Аўтары карціны (сцэнарысты —
С. Міхайлоў, М. Курно, С. Клябанай,
Л. Зорын; апэ

